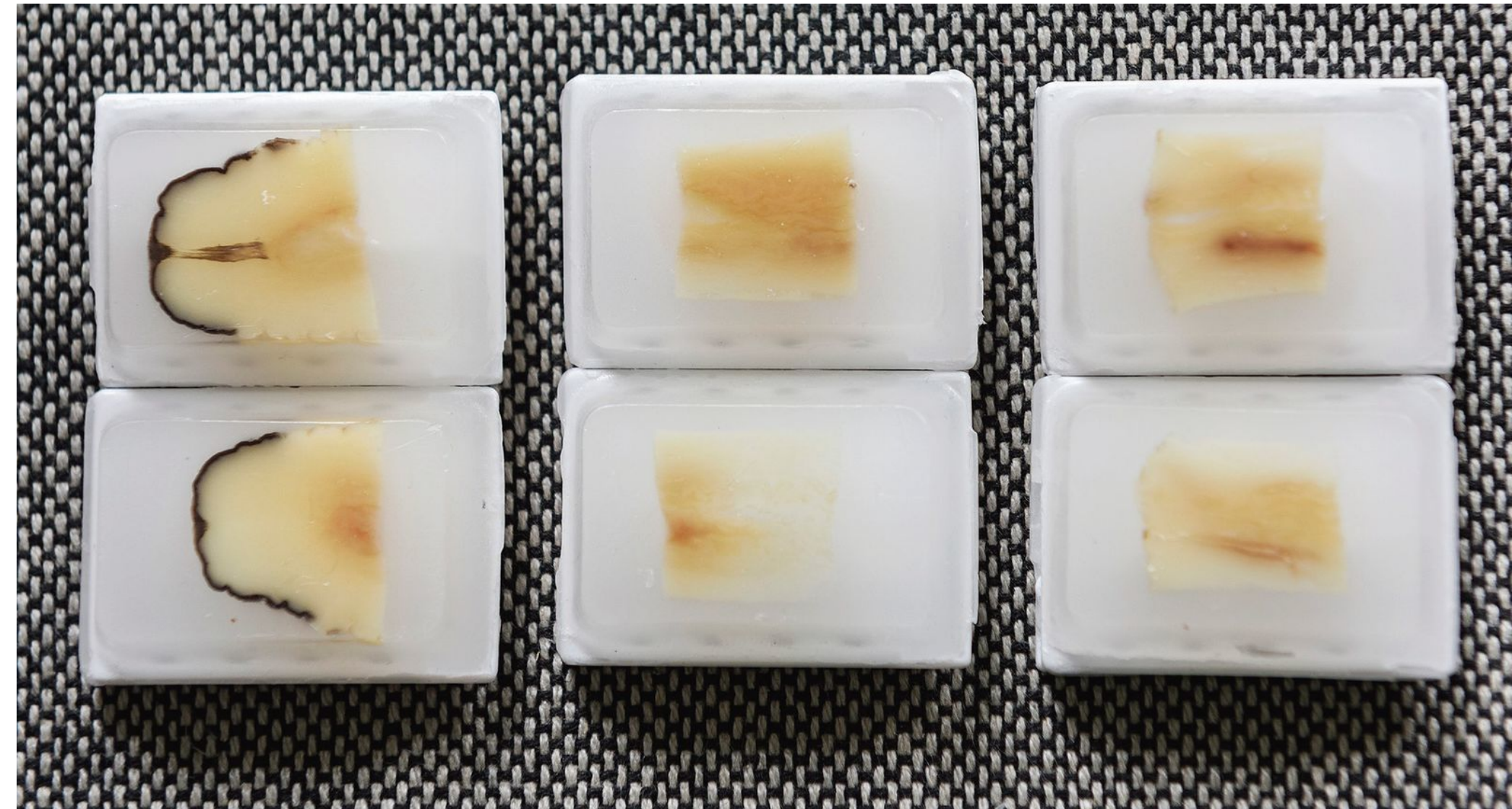

Felül a hiperkeratózisos, alul az egészséges bimbó metszete
A kutatócsoport havi rendszerességgel vizsgálja a hiperkeratózis kialakulását. Megállapítják, mennyire van „kirózsásodva” a bimbók vége, ami az egyik legjellemzőbb jele a betegségnek, aminek a súlyosságát 1-től 5-ig terjedő skálán jelölik a szakemberek. A tökéletesen záródó bimbócsatorna 1-es értéket kap, az erősen szarusodott, kifordult bimbóvég 5-öst.

A hiperkeratózisiról azt mondja a szakirodalom, hogy a tögybimbó érzékenyen reagál a fejésre, és a betegség kialakulása után regenerálódhat a bimbó. A hódmezővásárhelyi szakemberek szerint ez 1–2-szer előfordulhat, de ezután a bimbó nem képes meggyógyulni, a heg megmarad. „Saját vizsgálatainkban is érzékeltük, hogy a kímélő fejest megvalósító új technológia használatával elkezdett csökkenni a hiperkeratózis mértéke: az addiginál alacsonyabb pontszámokat kaptunk, 4-ről 3-ra vagy 2-re változott a betegség súlyossága” – mondta el Jónás Edit. Ezzel együtt további vizsgálatokat tartanak szükségesnek annak eldöntéséhez, hogy a folyamat kizárólag az új fejőgép érdeme-e.

A bimbóvég megbetegedésével *Tóth Zsannett Janka* egyetemi hallgató a tudományos diákköri dolgozatában is foglalkozott. Ebben irodalmi adatokra hivatkozva megállapította:

a fejési stressz alatt a bimbóban kialakuló ödéma lassan, de biztosan tönkreteszi a tejcsatorna záróizmait. A bimbócsatorna szövetei elhalnak, és ezután már nem lehet szó gyógyulásról.

Mint Tóth Zsannett elmondta, selejtezett tehenek tögybimbóit küldték el az egyetem laboratóriumába vizsgálatra, és **a visszakapott metszetekből jól látható, mekkora különbség van az egészséges és a beteg bimbók között**. Ha jól zár az izom, nem látható a tejcsatorna, ha látható, nem zár jól az izom. Paul Wallace szerint fontos tudni, hogy milyen extrém követelményeknek tud megfelelni a Calf 35 technológiával fejt tehen. Hódmezővásárhelyen a csapadékos téli időszakban szennyezett volt a külső kifutó, de most, a nyári hónapokban tiszták a tögybimbók. A következő lépésben megkísérik a tögyhigiéniai vegyszerek elhagyását. Ha ezek nélkül is ugyanolyan alacsony marad a szomatikus sejtszám, mint a használatukkal, akkor biztosak lehetnek benne, hogy ez a bimbó természetes védekező mechanizmusának köszönhető – márpedig az csak egészséges bimbóknál működik. *Ma a gazdaságokban minden egyes üszőt meg kell tartani annak érdekében, hogy a tehénlétszámot fenn tudjuk tartani* – mondta lapunknak Jónás Edit.

Ha jelentősen csökken a tögygyulladás, akkor nem kell annyi üszőt felnevelni, és nő a tejhozam is.

Húsz-harminc évvel ezelőtt spermakinálatti dömpingtől zsongott a tejtermelő tehenészetek vezetőinek feje. Azt mondták nekik, hogy a genetikai előrehaladást az szolgálja, ha mindig a legújabb generáció bikáinak spermáját használják, és ha az ő ivadékait állítják termelésbe. A docensnő szerint akkor kizárólag a tej állt a szelekció középpontjában. Emiatt terjedtek el a tehenészetekben a lábproblémák, a szervezeti szilárdsági gondok, a tögyproblémák, és nőtt meg jelentősen a két ellés között eltelő idő. Mindez sok költséggel járt, ezért fontossá vált a minél hosszabb hasznos élettartam.

A hódmezővásárhelyi fejőházban nem állt le a fejlesztés: a technológiát telepítő Bos- Plus Kft. állandóan új szoftverekkel érkezik, legutóbb a fejest meggyorsító változásokat vezettek be. *Tóth Róbert*, a cég ügyvezetője elmondta: egyre bővülnek a lehetőségek, hogy a fejőgépet a tehen igényeihez hangolják. „Eddig csak a vákuum erősségével tudtunk játszani és a pulzációs időkkal, most már a vákuummal és a vákuumszüneti masszázs erejével is. Az új beállítási paraméterekből szeretnénk kihozni a maximumot.

Azt tudjuk, hogy a borjúnak mik voltak a maximális masszázssértékei és fejési vákuuma, de azt senki nem tudja, hogy milyen fejési paraméterek között érzi magát legjobban a tehen.

Kísérletezni kezdtünk, hogy milyen beállításokkal a legnagyobb a fejési sebesség. A vákuum erejét csökkentettük, a berendezés 35 kilopascal helyett 31 kilopascallal üzemel, az ütemszámot pedig 60-ról felemeltük 90-re. Ezzel 20–25 százalékos fejésis sebesség- növekedést sikerült elérnünk, bármiféle negatív jelenség nélkül. Nincs kehelylecsúszás, nincs lerágás. A fejési idő egésze (a behajtás és a kihajtás ideje nem változik) összesen 10–15 százalékkal csökkent.

Richard Paul Wallace egy érdekes adatsort említett: Magyarországon 2.2 -2.4 laktációt zár egy-egy tehen. Tízezer liter laktációs termeléssel számolva az ételteljesítményük 25 ezer liter a hagyományos vákuumos fejési módszerrel. Új-Zélandon, más tartási körülmények között az átlagos laktációs termelés 4500 liter – viszont 6 laktációt zárnak a tehenek, szintén hagyományos fejéssel. Akkor, amikor még kézzel fejték a teheneket – ez kevésbé vette igénybe őket – 15 laktációt is termeltek, de akkor csak 3000 liter volt a laktaciónkénti termelés.

A jelenlegi genetikával, a Calf 35 technikát alkalmazva meghosszabbodik az állatok hasznos élettartama, a tehenek átlagos ételteljesítménye elérheti az 50 ezer litert. Ha ezt sikerül elérni, ez a teljes tejtermelési gyakorlatot átalakítja.

Ennek a következményei szinte beláthatatlanok: kevesebb tehenre lesz szükség és könnyebbé válik a munkaerő megtartása is. A nyugodt tehenekkel ugyanis sokkal könnyebb bánni, mint olyanokkal, amelyeknek fáj a fejés. Emiatt a drága robottechnikára sem lesz szükség olyan mértékben, mint ahogy most terjedőben van. Tőgyfertőtlenítő- költséget és munkabért takaríthatnak meg a tejtermelők, felgyorsul a fejés, javul az állatok és az emberek kapcsolata, és összességében javul a tejtermelés hatékonysága.

A tangazdaság kísérleti istállójában: az itteni tehenek már nem félnek a fejestől

Forrás: Magyar Mezőgazdaság

Ezt a cikkünket és a témában további cikkeket a Magyar Mezőgazdaság 2018/30 számában olvashat.